

[B] **HISTORIOGRAFIE OVER DE VLAAMSE
BEWEGING TIJDENS HET JONGSTE
DECENNIUM**

Het boek *1897 was een heerlijk jaar. Een bloemlezing uit twintig jaar Wetenschappelijke tijdingen* heeft een dubbele aanleiding: enerzijds staat de huidige hoofdredacteur en redactiesecretaris, historicus Frans-Jos Verdoodt (1939), twintig jaar aan het hoofd van dit geschiedkundige tijdschrift en anderzijds bestaat deze driemaandelijke periodiek – weliswaar met een aantal naams- en inhoudelijke wisselingen – in 2015 tachtig jaar.

De ondertitel van deze verzamelbundel dekt overigens niet helemaal de lading, aangezien de zestien bijdragen uit *Wetenschappelijke tijdingen* die erin zijn gepubliceerd en die in hoofdzaak handelen over de geschiedenis van de Vlaamse Beweging tijdens de twintigste eeuw, dateren uit de periode 2003-2013 – afgezien van één tekst uit 1997. De keuze van precies deze zestien stukken wordt helaas op geen enkele manier geïllustreerd of verantwoord, zoals ook nergens wordt vermeld waarom naast Frans-Jos Verdoodt tevens journalist-publicist Rik Van Cauwelaert (1950) werd aangezocht als keuzeheer.

Onderwerpen die aan bod komen in deze bundel zijn onder meer bepaalde aspecten van de communautaire problematiek in de administratie (Nationale Bank, Belgisch Congo), de Vlaams-Duitse relaties tijdens het interbellum, de collaboratie tijdens en de repressie na de Tweede Wereldoorlog en de theorievorming omtrent (de geschiedenis van) het nationalisme.

Twee opmerkelijke, bijzonder inspirerende en relevante bijdragen handelen over twee even eigenzinnige, zij het heel uiteenlopende (West-Vlaamse) auteurs en maatschappelijke boegbeelden: Hugo Verriest (1840-1922), “de past(o)r van te lande” en Hugo Claus (1929-2008), “de prins der Vlaamse letteren”.

Een aparte plaats wordt ingenomen door een polemische triptiek uit 2009 over de historische

evolutie van de houding van de Belgische monarchie ten opzichte van de Vlaamse Beweging, waaraan drie prominente Vlaamse contemporains van drie generaties participeerden: Herman Van Goethem (1958), Harry Van Velthoven (1944) en Lode Wils (1929).

Uit wat hij zelf in de loop der jaren bijdroeg aan *Wetenschappelijke tijdingen* koos Verdoodt voor dit boek samen met zijn medesamensteller een stuk dat het recente verleden als onderwerp heeft en dat hij persoonlijk actief meebeleefde: “De oude karavaan trekt voorbij, Wilfried Martens, zijn politieke herinneringen, zijn generatie” (2009).

Een expliciete vermelding verdient tot slot zeker het artikel van de Leuvense en nu in Maastricht werkzame historicus Brecht Lein (*1988): “Jef Van Bilsen tussen Hendrik De Man en Tony Herbert. De politieke zoektocht van een ex-Dinaso”. Dat stuk bracht in 2012 in uiterst leesbare bewoordingen heel wat nieuwe informatie aan het licht, met name over de jaren 1940-1941, toen de oorlog nog alle kanten uit kon en politiek geïnteresseerden twijfelden en aarzelden om zich al dan niet te engageren, en zo ja in welke richting en hoe.

Alles samen biedt deze bloemlezing een onvermijdelijk bediscussieerbare, maar toch behoorlijk representatieve selectie. Ze geeft een goed beeld van hoe *Wetenschappelijke tijdingen* de geschiedenis van de Vlaamse Beweging – het specifieke terrein waarop dit tijdschrift sinds 1980 exclusief maar in een zeer brede context bedrijvig is – aanpakt(e), en hoe ruim het inhoudelijke spectrum van het tijdschrift is.

De hoofdtitel van deze publicatie, *1897 was een heerlijk jaar*, is de lichtjes bijgestuurde eerste zin van de eerste bijdrage (‘Ter inleiding’) in de oorspronkelijke voorloper van *Wetenschappelijke tijdingen*. Deze tekst werd geschreven door de germanist en flamingantisch manujse-van-alles Jozef Goossenaerts (1882-1963), medestichter van het tijdschrift dat hij gedurende bijna drie decennia leidde. De zinsnede vormt een verwijzing naar het feit dat in 1897 op initiatief van de Vlaamsgezinde bioloog en Gentse hoogleraar Julius Mac Leod (1857-1919) tegelijk het eerste verslag van de *Vlaamse Hogeschoolcommissie* (voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit) werd gepubliceerd en het eerste Vlaams Natuur- en Geneeskundig Congres

werd georganiseerd. Beide realisaties vormden – met een aantal andere projecten – de voorloper van de Vereniging voor Wetenschap en het tijdschrift *Wetenschap in Vlaanderen*, die alle twee werden opgericht in 1935 en waaruit later *Wetenschappelijke tijdingen* (op het gebied van de geschiedenis van de Vlaamse beweging) groeide.

Het hele historische verhaal van 1897 tot 2014 vertelt Frans-Jos Verdoodt in zijn speciaal voor deze uitgave geschreven overzicht: ‘Ja, 1897 was inderdaad een heerlijk jaar. Maar wellicht wordt 2014 er ook zo een? De geschiedenis van een tijdschrift’. Daarbij schroomt hij niet om man en paard te noemen in een pijnlijke, problematische en complexe aangelegenheid als de collaboratie (van een deel van de Vlaamse Beweging) tijdens de Tweede Wereldoorlog, inclusief een aantal personen die betrokken waren bij *Wetenschappelijke tijdingen*. Deze houding stemt geheel overeen met wat *Wetenschappelijke tijdingen* al meer dan een kwarteeuw doet.

De wetenschappelijke integriteit en kwaliteit van *Wetenschappelijke tijdingen* (dat sinds 2004 ingebed is in de logistieke, financiële, administratieve en redactionele infrastructuur van het Antwerpse Archief- en Documentatiecentrum voor het Vlaams Nationalisme) staat daardoor – én door de ondersteuning van een ideologisch gediversifieerde en academisch hoogstaande redactie- en adviesraad – zonder meer buiten kijf.

Helaas en geheel onterecht telt het driemaandelijks blad momenteel slechts 350 abonnementen. Een constatering die Frans-Jos Verdoodt, die in 2015 afscheid neemt als hoofdredacteur en redactiesecretaris, deze ietwat kommervolle bedenking ontlokt: “Maar toch, op een zorgenvrije hoogte bevindt het aantal van de abonnees en de lezers van het tijdschrift zich dus niet.” Hopelijk pakken er zich in deze tijden van besparingen alom geen donderwolken samen boven *Wetenschappelijke tijdingen*, dat één van de belangrijkste voortrekkers was en is om de geschiedenis van de Vlaamse Beweging niet uitsluitend over te laten aan de flamingantische en soms al te hagiografische historici, zoals dat aanvankelijk het geval was. Het gevolg daarvan is een kritische, zelfreflecterende en meer afstandelijke benadering van het eigen verleden. En dat kan een

volwaardig geëmancipeerd Vlaanderen, dat meer dan louter materiële waarden hoog in het vaandel behoort te voeren, alleen toejuichen.

Tot slot nog een terzijde van een heel andere aard: zoals er slechts twee vrouwen deel uitmaken van de redactie van *Wetenschappelijke tijdingen*, zo bevat de auteurslijst van dit boek ook amper drie vrouwelijke namen...

NICO VAN CAMPENHOUT

RIK VAN CAUWELAERT & FRANS-JOS VERDOODT (RED.), 1897
was een heerlijk jaar. Een bloemlezing uit twintig jaar
'Wetenschappelijke tijdingen', Kalmthout, Pelckmans, 2014,
406 p.
